

ΣΤ' ΣΥΝΕΔΡΙΟ
ΙΣΤΟΡΙΑΣ
ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Περίοδοι
Κρίσης
και αλλαγές
Παραδείγματος

22-24
Νοεμβρίου
2019

Μουσείο
Μπενάκη
Αμφιθέατρο
Πειραιώς 138
Αθήνα

ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΕΛΛΗΝΩΝ
ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ
ΤΕΧΝΗΣ

www.eit.or.g

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού

Η ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ηρώ Κατσαρίδου

επιμελήτρια, Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού,
Θεσσαλονίκη

Άνη Κοντογιώργη

προϊσταμένη Τμήματος Μουσείων Νεότερου Πολιτισμού, ΥΠΠΟΑ,
Διεύθυνση Νεότερης Πολιτιστικής Κληρονομιάς,
μέλος ΣΕΠ, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, μέλος ΔΣ ΕΕΙΤ

Θοδωρής Κουτσογιάννης

έφορος της Συλλογής Έργων Τέχνης
της Βουλής των Ελλήνων, μέλος ΔΣ ΕΕΙΤ

Σωτήρης Μπαχτσετζής

επίκουρος καθηγητής,
Deree-The American College of Greece,
μέλος ΣΕΠ, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο

Δημήτρης Παυλόπουλος

αναπληρωτής καθηγητής,
Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Αγγελική Πολλάλη

αναπληρώτρια καθηγήτρια,
Deree-The American College of Greece, αντιπρόεδρος ΕΕΙΤ

Έλενα Χαμαλίδη

επίκουρη καθηγήτρια,
Ιόνιο Πανεπιστήμιο

Αμφιθέατρο Μουσείου Μπενάκη,
Πειραιώς 138, Τ 210 3453111

Είσοδος Ελεύθερη

Εταιρεία Ελλήνων Ιστορικών Τέχνης (ΕΕΙΤ)

www.eeit.org

info@eeit.org

9.30- 10.00 Προσέλευση-Εγγραφή

Χαιρετισμοί

Πρωινή συνεδρία (10.00-12.00)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: **Αγγελική Πολλάλη**, αναπληρώτρια καθηγήτρια,
Deree-The American College of Greece

10.00 **Παναγιώτης Κ. Ιωάννου**, αναπληρωτής καθηγητής, Πανεπιστήμιο Κρήτης
Βυζαντινοί λόγιοι και η σύγχρονη τους ιταλική τέχνη

10.20 **Σοφία Κατόπη**, διδάκτωρ, Πανεπιστήμιο Κρήτης
*Από την απαξία, στην αποδοχή και την αναγνώριση:
τα «ξένα» μνημεία της Κρήτης*

10.40 **Σταύρος Βλάχος**, μεταδιδακτορικός ερευνητής και επισκέπτης διδάσκων,
Πανεπιστήμιο της Βρέμης
*Κρίσεις και αλλαγή παραδείγματος; Ο «άσχημος» Διεθνής Γοτθικός
Ρυθμός και η «διδασκτική» προτεσταντική τέχνη*

11.00 **Νίκη Λοϊζίδη**, ομότιμη καθηγήτρια, Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών
*Τι εξηγήσεις θα δίναμε για τα σύγχρονα τεχνουργήματα
που θα αντίκριζε ο Τζιόρτζιο Βαζάρι*

11.20 Συζήτηση

12.00 – 12.30 Διάλειμμα

12.30 – 14.00

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: **Θοδωρής Κουτσογιάννης**, έφορος της Συλλογής Έργων Τέχνης
της Βουλής των Ελλήνων

12.30 **Τιτίνα Κορνέζου**, επίκουρη καθηγήτρια, Πανεπιστήμιο Κρήτης
*Κανονικότητες και αλλαγές παραδείγματος στην ιστοριογραφία της τέχνης
της Γαλλικής Επανάστασης*

12.50 **Μιχάλης Χατζηδάκης**, μεταδιδακτορικός επιστημονικός συνεργάτης,
Πανεπιστήμιο Humboldt, Βερολίνο
*Riegl, Schmarsow, Worringer και τα διακοσμητικά θέματα.
Μια αλλαγή παραδείγματος στο γύρισμα του 20ού αιώνα*

13.10 **Γιάννης Χατζηνικολάου**, επιστημονικός μεταδιδακτορικός συνεργάτης
Warburg Haus/Ινστιτούτο Ιστορίας της Τέχνης, Πανεπιστήμιο του Αμβούργου
Η θεωρία της ενσωμάτωσης και ο χρωματικός λεκές

13.30 Συζήτηση

14.00 - 16.00 Διάλειμμα

Απογευματινή συνεδρία (16.00-18.00)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: **Θοδωρής Κουτσογιάννης**, έφορος της Συλλογής Έργων Τέχνης
της Βουλής των Ελλήνων

16.00 **Άρης Σαραφιανός**, επίκουρος καθηγητής, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
*Το Ανατομικό Υπέροχο του καθηγητή William Hunter: Σκληρές μορφές
μίμησης και η μαγική γενεαλογία του ρεαλισμού στον δέκατο όγδοο αιώνα*

16.20 **Σπύρος Πετριτάκης**, υποψήφιος διδάκτωρ, Πανεπιστήμιο Κρήτης
*Διαμελίζοντας τις «μαγεμένες πλαγώνες» του Φρέντερικ Ουύτς:
η οικειοποίηση της κυματικής θεωρίας ως απολογητικής βάσης
για την εδραίωση του ζωροαστρισμού*

16.40 **Λία Γυιόκα**, αναπληρώτρια καθηγήτρια, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
Οριενταλισμός και δουλεία στη νεοελληνική ζωγραφική του 19ου αιώνα

17.00 **Νίκος Χατζηνικολάου**, ομότιμος καθηγητής, Πανεπιστήμιο Κρήτης
*Η θεωρία και η ιστορία της υποδοχής των έργων τέχνης
ως επιστημολογική τομή*

17.20 Συζήτηση

18:00 - 18.30 Διάλειμμα

18.30 - 20.00

18.30 **ΚΥΡΙΑ ΟΜΙΛΙΑ**

Mechthild Fend, professor of history of art, University College London
*Sickening Sights: Pathology and the Crises of the French Revolution
Εισαγωγή - Παρουσίαση*

Αγγελική Πολλάλη, αναπληρώτρια καθηγήτρια, Deree-The American College of Greece
Άρης Σαραφιανός, επίκουρος καθηγητής, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Πρωινή συνεδρία (10.00-12.00)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: **Άνη Κοντογιώργη**, προϊσταμένη Τμήματος Μουσείων Νεότερου Πολιτισμού, ΥΠΠΟΑ, Διεύθυνση Νεότερης Πολιτιστικής Κληρονομιάς, μέλος ΣΕΠ, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο

- 10.00 Θανάσης Σωτηρίου**, ιστορικός τέχνης, Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού, υποψήφιος διδάκτωρ, Εθνικό Μετσόβειο Πολυτεχνείο
Το «ιδιότροπο σπίτι» του Κωστή Παρθένη στη σκά του Ιερού Βράχου
- 10.20 Ειρήνη Μαρινάκη**, διδάκτωρ, The London Consortium, University of London
«Επίδειξη Σουρρεαλιστικών Έργων» στην κατοικία του Ανδρέα Εμπειρικού, Αθήνα, 1936
- 10.40 Ευγένιος Δ. Ματθιόπουλος**, καθηγητής, Πανεπιστήμιο Κρήτης
Η αλλαγή παραδείγματος στην ελληνική τέχνη από τα χρόνια της Κατοχής μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του 1950. Νίκος Νικολάου και Γιάννης Μόραλης: Από τον «παριζιανισμό» στην αναζήτηση της «ελληνικότητας»
- 11.00 Αλέξανδρος Τενεκετζής**, μεταδιδακτορικός ερευνητής, Πανεπιστήμιο Αιγαίου, μέλος ΣΕΠ, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο
Ο δρόμος προς την αφαίρεση: η «αλλαγή παραδείγματος» στον λόγο και το έργο του Αλέκου Κοντόπουλου

11.20 Συζήτηση

12.00 – 12.30 Διάλειμμα

12.30 – 14.00

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: **Σωτήρης Μπαχτσετζής**, επίκουρος καθηγητής, Deree-The American College of Greece, μέλος ΣΕΠ, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο

- 12.30 Κέλλευ Τιάλιου**, ανεξάρτητη ιστορικός τέχνης
Νέες κοσμοπολιτικές απεικονίσεις της Ελλάδας στην παγκόσμια σύγχρονη τέχνη
- 12.50 Χριστόφορος Μαρίνος**, υποψήφιος διδάκτωρ, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας
«Μικρό δειγματολόγιο από το τοπίο της πόλης – Χαρτί» της Ρένας Παπασπύρου: Μια παραδειγματική αλλαγή στην εικαστική προσέγγιση της αστικής εμπειρίας
- 13.10 Νίκη Παπασπύρου**, υποψήφια διδάκτωρ, Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών
Η εισαγωγή και η χρήση της έννοιας του μεταμοντερνισμού στα εικαστικά περιοδικά της δεκαετίας του '80 στην Ελλάδα. Οι μετασχηματισμοί που εμφανίζονται στην ελληνική κοινωνία την ίδια περίοδο και οι όψεις του μεταμοντερνισμού στην εγχώρια εικαστική σκηνή

13.30 Συζήτηση

14.00 - 16.00 Διάλειμμα

Απογευματινή συνεδρία (16.00-17.30)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: **Δημήτρης Παυλόπουλος**, αναπληρωτής καθηγητής, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

- 16.00 Χριστίνα Δημακοπούλου**, ακαδημαϊκή υπότροφος, Τμήμα Θεωρίας και Ιστορίας της Τέχνης, Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών
Η πρόωρη κρίση ενός όψιμου ακαδημαϊκού μοντέλου: η ΑΣΚΤ την περίοδο του Μεσοπολέμου
- 16.20 Γιάννης Γαλανόπουλος**, υποψήφιος διδάκτωρ, Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών
Η εισαγωγή της ιστορίας της τέχνης στη Δραματική Σχολή του Βασιλικού Θεάτρου: αναδιοργάνωση και αλλαγή στη θεατρική εκπαίδευση (1938-1941)
- 16.40 Γλαύκη Γκότση**, διδάκτωρ, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
Μεσοπολεμικές πρωτοβουλίες έμφυλης καλλιτεχνικής οργάνωσης και δράσης: η περίπτωση του «Γυναικείου Συλλόγου Γραμμάτων και Τεχνών»

17.00 Συζήτηση

17.30-18.00 Διάλειμμα

18.00 - 19.30

- 18.00 Πόπη Σφακανιάκη**, υποψήφια διδάκτωρ, Πανεπιστήμιο Κρήτης
«Νέος φωβισμός»: η αναζήτηση ενός juste milieu ως απάντηση στην «κρίση» της γαλλικής ζωγραφικής του Μεσοπολέμου
- 18.20 Σοφία Τζίμα**, διδάκτωρ, Πανεπιστήμιο του Στρασβούργου
Επτά διαλέξεις για τη σύγχρονη τέχνη το 1961: Ελληνική έκφραση ενός παραδείγματος στην κορύφωση και ταυτόχρονα στην αρχή της κρίσης του
- 18.40 Λευτέρης Σπύρου**, διδάκτωρ, Πανεπιστήμιο Κρήτης
Η Νεοελληνική τέχνη. Τέχνη Ευρωπαϊκή; Η ιδέα του «ευρωπαϊσμού» στην ιστοριογραφία της ελληνικής τέχνης τις δεκαετίες του 1950 και 1960

19.00 Συζήτηση

Πρωινή συνεδρία (10.00-12.00)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: **Σωτήρης Μπαχτσετζής**, επίκουρος καθηγητής, Deree-The American College of Greece, μέλος ΣΕΠ, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο

- 10.00 Νίκος Πεγιούδης**, διδάκτωρ, UCL, University of London
Χρειαζόμαστε μια νέα θεωρία της πρωτοπορίας; Για μια νέα προσέγγιση της ιστορίας της πρωτοπορίας με αφορμή το παράδειγμα του Επαναστατικού Συμβουλίου για την Τέχνη (Arbeitsrat für Kunst, 1918-1921)
- 10.20 Άννα Μαρία Κάντα**, διδάκτωρ, UCL, University of London
Η μαρξιστική ιστορία της τέχνης μετά την κρίση του μαρξισμού: Η ανασυγκρότηση της ιστορίας της τέχνης ως επιστήμη στη Δυτική Γερμανία κατά τη δεκαετία του '70
- 10.40 Παναγιώτης Μπίκας**, μέλος Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
Η αριστερή μελαγχολία του October: Τέχνη και πολιτική στην Αμερική μετά την 11η Σεπτεμβρίου
- 11.00 Λουίζα Αυγήτα**, επίκουρη καθηγήτρια, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
Σύγχρονη τέχνη και ιστορία της σύγχρονης τέχνης: αλλαγή παραδείγματος ή παράδειγμα επιπόησης αλλαγής;
- 11.20 Συζήτηση**
- 12.00 - 12.30 Διάλειμμα**
- 12.30 - 14.30**
- ΠΡΟΕΔΡΟΣ: **Ηρώ Κατσαρίδου**, επιμελήτρια, Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού, Θεσσαλονίκη
- 12.30 Άννη Μάλαμα**, επιμελήτρια, Μουσείο Νεότερου Ελληνικού Πολιτισμού
«Helping the Greeks to Help Themselves»: η αμερικανίδα σχεδιάστρια μόδας Muriel King και η συγκρότηση του καλλιτεχνικού πεδίου στην Ελλάδα ως διακριτού παραγωγικού τομέα κατά τους πρώτους μετεμφυλιακούς χρόνους
- 12.50 Εύη Παπαδοπούλου**, διδάκτωρ, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
Φωτογραφία, φιλανθρωπία και η πολιτική των συναισθημάτων στη μετεμφυλιακή Ελλάδα: το παράδειγμα της Βασιλικής Πρόνοιας
- 13.10 Άρτεμις Ζερβού**, επιμελήτρια, Εθνική Πινακοθήκη- Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτσου
Τα Μετάλλια Ατίμωσης [Medals for Dishonor, 1937-40] του David Smith: νέα ερμηνευτικά στοιχεία υπό το πρίσμα της παραμονής του γλύπτη στην Ελλάδα (Δεκέμβριος 1935 - Απρίλιος 1936)
- 13.30 Κωνσταντίνος Ι. Στεφανής**, επιμελητής, Μουσείο Μπενάκη, Συλλογή Ευστάθιου Ι. Φινόπουλου
Η έκθεση επαναλαμβάνεται: η επανέκθεση του «Armory Show» (1963)
- 13.50 Συζήτηση**
- 14.30 - 16.00 Διάλειμμα**

Απογευματινή συνεδρία (16.00-18.00)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: **Έλενα Χαμαλίδη**, επίκουρη καθηγήτρια, Ιόνιο Πανεπιστήμιο

- 16.00 Ευανθία Μαρία Καλύβα**, διδάκτωρ, Πανεπιστήμιο του Leeds
Η χρήση της γλώσσας στην εννοιολογική τέχνη: αλλαγή παραδείγματος ή μόδα;
- 16.20 Τίνα Πανδή**, επιμελήτρια, Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης
Το σχέδιο σε ένα «διευρυμένο πεδίο»: μεταλλαγές του σχεδίου και διερευνήσεις της έννοιας του συστήματος κατά την περίοδο 1965-1975
- 16.40 Ειρήνη Γερογιάννη**, διδάκτωρ, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
Κρίσεις του λόγου και της αναπαράστασης: οι συνεργασίες μεταξύ ποίησης και περφόρμανς στην ελληνική τέχνη του '70 και του '80
- 17.00 Αλεξάνδρα Αντωνιάδου**, διδάκτωρ, University of Edinburgh
Performance Art: Εφήμερη τέχνη, άυλη και επισφαλής εργασία
- 17:20 Συζήτηση**
- 18:00 - 18.30 Διάλειμμα**
- 18.30 - 20.00**
- 18.30 Νίκος Δασκαλοθανάσης**, καθηγητής, Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών
Digital art history: από την ποιότητα στην ποσότητα;
- 18.50 Αρετή Αδαμοπούλου**, αναπληρώτρια καθηγήτρια, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
Αμαλία Φωκά, επίκουρη καθηγήτρια, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
Σκέψεις (ή μια συζήτηση) για την ιστορία της τέχνης σε ψηφιακό περιβάλλον
- 19.20 Συζήτηση**
- 20.00 Λήξη του συνεδρίου**